

Expunere de motive

Propunerea legislativă privind Tichetul de Servicii destinat plății prestațiilor casnice la domiciliu și prestațiilor cu caracter ocazional sau sezonier

Tichetul de servicii are drept scop crearea cadrului legal simplificat în domeniul serviciilor la domiciliu. Astăzi, există un număr mare de persoane care muncesc, sub diverse forme, fără a avea un contract legal de muncă: servicii la domiciliu, colectarea de materiale reciclabile și muncile ocazionale și sezoniere. Cei care prestează aceste tipuri de muncă, mai mult sau mai puțin ocazional, nu au posibilitatea de a legaliza raportul de muncă, sau legalizarea prin formele actuale (PFA, contract cu o firmă de leasing de forță de muncă, etc) este prea complicată pentru ei.

Prin utilizarea tichetelor de servicii:

- se creează un cadru fiscal clar, și simplu de pus în practică
- prestatorii dobândesc beneficii sociale: pensie, asigurări de sănătate.
- se lărgeste baza de colectare a contribuțiilor și impozitelor.

Pentru realizarea acestui obiectiv se prevăd stimulente și deduceri fiscale pentru cei care utilizează aceste tichete, beneficiari și respectiv pentru prestatori.

Utilizarea tichetelor de muncă are ca scop secundar reducerea muncii la negru în domeniile definite anterior.

Prestații casnice la domiciliu sunt:

- curățenie la domiciliu,
- preparare hrană la domiciliu,
- spălat și călcat haine la domiciliu,
- îngrijire (inclusiv nursing) și/sau transportul persoanelor dependente (persoane cu handicap, bătrâni, copii),
- supravegherea, îngrijirea și educarea copiilor (bone)

Prestațiile cu caracter ocazional sau sezonier sunt:

- mici lucrări de reparații sau întreținere la domiciliul beneficiarului, cu caracter ocazional (instalatori, servicii de croitorie, grădinărit etc).
- activitatea zilierilor dacă nu are un caracter organizat pe o perioadă mai lungă de 6 luni
- activitatea de colectare a materialelor reciclabile

Cum funcționează?

Beneficiarul cumpără tichetele de servicii de la Direcția fiscală Locală sau de la unitățile emitente. Valoarea nominală a tichetului este de

10 ron. Tichetele sunt folosite pentru plata muncii efectuate, prin înțelegerea părților, de regulă, 1 tichet / oră.

Prestatorul poate folosi tichetele de servicii doar pentru a le schimba în bani, la Direcția Fiscală Locală. Pentru fiecare tichet, după ce se rețin din valoarea tichetului de servicii contribuții sociale, de sănătate și impozit, prestatorul primește 8,52 ron.

Aceste contribuții se fac în contul prestatorului, care astfel dobândește calitatea de asigurat.

Spre deosebire de tichetele de masă, care pot fi folosite ca instrumente de plată, (magazine alimentare, alimentație publică) tichetele de servicii trebuie preschimbate în bani, pentru că în acel moment se rețin contribuțiile CAS și CASS, precum și impozitul pe venit.

Stimulentele fiscale și non-fiscale. Pentru a stimula utilizarea acestor tichete se creează un sistem de stimulente și deduceri fiscale pentru beneficiari și prestatori.

Beneficiarul persoană fizică care beneficiază de muncă are dreptul la o deducere fiscală anuală de 5% din valoarea tichetelor folosite. Beneficiul fiscal poate fi cumulat cu alte beneficii cum sunt reducerea impozitelor și taxelor pentru plata anticipată a acestora.

De exemplu, Direcția Fiscală Locală poate aplica deducerea fiscală de 5% și poate compensa automat plata anticipată a impozitului pe proprietate (care mai aduce o reducere de 10% a impozitului), astfel ca în termeni reali beneficiul fiscal ar crește de la 5% până la 8 – 10%. În plus, ca beneficiu non-fiscal este faptul că aceste tichete țin locul unui contract de muncă și pot fi utilizate, dacă e cazul, în justiție, pentru a demonstra existența unui contract nenumit între părți.

Prestatorul beneficiază de pensie și asigurări sociale de sănătate, asemănător unui PFA.

Dacă am aplica cotele de CAS, CASS și impozit de 16% la valoarea întreagă a tichetului ar face ca acesta să nu mai fie atractiv, contravaloarea de preschimbare a tichetelor fiind de 7,05 ron.

Prestatorul poate fi asimilat persoanelor care fac venituri sub media pe economie și pentru a reduce presiunea fiscală asupra veniturilor astfel realizate, se prevede o deducere fiscală inițială în quantum de 50% din valoarea tichetului. După deducerea fiscală, se aplică reținerea CAS și CASS și impozitului pe venit de 16%.

- Deducere fiscală de 50%, respectiv 5 ron / tichet*.

- Din restul de 5 ron, se rețin:

CAS 10,5% din 5 ron = 0,525 ron

CASS 5,5% din 5 ron = 0,275 ron

Impozit 16% din 4,2 ron = 0,672 ron

- Rest de plată = 5 + (5 - 0,525 - 0,275 - 0,672) = 8,528 ron

La articolul nr 13 se prevede ca veniturile făcute în baza acestei legi nu se iau în calcul la stabilirea altor măsuri de protecție socială care se acordă celor cu venituri reduse (venit minim garantat, ajutoare de încălzire, ajutoare pe familie, etc). Scopul este să încurajăm și să obișnuim aceste persoane să își fiscalizeze munca și să se învețe că munca le aduce beneficii sociale suplimentare . După un număr de ani, dar nu mai puțin de 2, se poate decide includerea acestor venituri în stabilirea pragului de ajutor social.

Limitarea deducerilor fiscale:

- pentru beneficiarul persoană fizică deducerea de 5% e limitată la un salariu minim brut, adică 800 ron*.
- pentru prestator deducerea de 50% se aplică în limita a 170 tichete/ luna, sau 1848 tichet/an, ceea ce corespunde timpului normal de lucru (40 ore/săptămână, 170 ore/lună, 231 zile/an)**.

Dobândirea calității de asigurat*** se face numai dacă prestatorul decontează minim:

- 40 tichete/ lună, sau
- 120 tichete/trimestru, sau
- 480 tichete/an.

**În situația în care un beneficiar angajează un prestator cu "program" de 8 ore/zi, 231 zile/an, deducerea fiscală anuală ar atinge 924 ron. Ea este plafonată la 800 ron.*

***Deci, lunar, fiecare prestator poate deconta cu deducere fiscală maxim 170 tichete. La un număr mediu de 170 ore / lună, respectiv 1848/an, salariu net lunar atinge 1449 ron, în condițiile în care salariul mediu net/economie este de 1538 ron, iar cel mai mic salariu mediu în servicii este în județul Vaslui de 1154 ron. Trebuie însă luat în considerare că persoanele acestea reprezintă un risc minim din punct de vedere al siguranței bunurilor. Li se încredințează bunuri materiale și responsabilități crescute ca prepararea hranei sau îngrijirea persoanelor dependente (copii, bătrâni, persoane cu handicap).*

***După decontarea a 170 de tichete se aplică CAS, CASS și impozit pe venit pe întreaga valoare a tichetului. Astfel prestatorul poate preschimba în bani, lunar, 170 tichete cu valoarea de 8,528 ron (adica 1449 ron). Dacă depășește 170 de tichete pe lună, suma rambursată/ tichet scade de la 8,528 ron la 7,056 ron/ tichet.*

****Trebuie stabilită și o limită minimă a contribuțiilor care trebuie făcute pentru a dobândi dreptul la pensie sau la asigurarea de sănătate. Acestea corespund unui nivel minim de venit lunar de 400 ron. Limita de 480 de tichete anual este 'sugerată' de practica PFA-urilor, care își fac un "contract" de muncă de 2 ore pe zi și astfel plătesc contribuții numai*

la cele 2 ore și nu și la restul veniturilor (aceasta corespunde cu 40 ore pe lună). Prevederea face referire la un număr minim de tichete anual și trimestrial, ceea ce permite prestatorului o flexibilitate în plus.

Observații

1. Conform datelor INS, în România anului 2011, aproximativ 33% din populație lucrează în servicii. Dacă extrapolăm aceste date la cei aproximativ 4 milioane de români care “nu lucrează” (de fapt, lucrează la “negru”) și dacă măcar jumătate dintre ei sunt în marile orase, putem să estimăm că cel puțin 500.000 – 700.000 de persoane lucrează, într-un fel sau altul, în domeniul serviciilor la domiciliu.

2. Legea include în cadrul serviciilor la domiciliu și mici reparații în gospodărie. Ideea este să creăm un cadru cât mai larg de aplicare a legii, astfel încât să fiscalizăm cât mai multe activități care azi sunt “la negru”. Evident ca nimeni nu va cumpăra special tichete casă își repara streșina, dar, dacă are acasă tichete cumpărate ca să plătească menajera, le va putea folosi și pentru plata reparației și astfel creăm cadrul legal al fiscalizării acestor servicii.

3. Sistemul de tichete de servicii este deja implementat în Belgia de câțiva ani, unde guvernul federal subvenționează în mare măsură aceste tichete. Beneficiarul plătește 7,5 euro pe un tichet, iar prestatorul primește 7,5 euro. Guvernul subvenționează taxele, contribuțiile și impozitele. În acest fel, sunt “înrolați” o bună parte din cei care muncesc la domiciliu, în serviciile domestice, care de regulă sunt imigranți.

În anul 2003, când a fost introdus acest serviciu în Belgia s-au vândut 770.000 tichete; în anul 2012, s-au vândut peste 170.796.000 tichete; totalul tichetelor vândute de-a lungul anilor depășește 620.000.000 tichete.

În Franța, în anul 2004, s-au înregistrat 425.000 prestatori persoane fizice unice care au însumat peste 175 milioane ore de muncă.

Se aplică concomitent un sistem de control și penalități extrem de drastic care împreună cu stimularea garantează utilizarea pe scara largă a acestui sistem, și garantează, astfel, colectarea unui procent din asigurările sociale, care altfel nu ar putea fi colectate.

4. Sistemul este simplu de implementat, limitând la minim contactul cetățeanului cu autoritățile fiscale. Beneficiarul poate să comande on-line tichetele și le poate primi prin poștă.

Prestatorul, în loc să -și facă PFA, să facă declarații anticipate de venit, să plătească asigurări de sănătate anticipat, face o singură vizită pe lună la direcția fiscală. Restul se face automat.

6. Deja avem în România implementat un sistem de tichete de hrană, tichete cadou și tichete de creșă; deci infrastructura este deja funcțională.

7. Pentru a evita evaziunea fiscală, legea prevede sancțiuni drastice pentru necompletarea tichetelor, atât pentru beneficiar cât și pentru prestator. Astfel dacă vine în control ITM sau ANAF și prestatorul muncește la negru, sau tichetele de servicii nu sunt completate, ambii vor fi amendați. Fasificarea tichetelor, solicitarea cu rea credință de rambursari ale deducerilor fiscale, sunt fapte penale.

Observații asupra punctelor critice:

1. Elementul critic al legii este instituirea unui nou regim de taxare a veniturilor din muncă. În esență, este adevărat dar pentru a face sistemul atractiv este nevoie, cel puțin inițial de un sistem de taxare atractiv de 14,8%, față de PFA unde este de aproximativ 30%. Pentru acest motiv deducerea fiscală se aplică doar temporar, pe o perioadă de 2 ani, urmând ca ulterior Guvernul să decidă asupra menținerii deducerii fiscale, ca termen și ca și quantum. Guvernul poate ulterior să prelungească perioada de aplicare sau să modifice quantumul deducerii fiscale, sau să introducă un sistem asemănător normelor de venit.
2. Crearea unui sistem mai favorabil fiscal decât PFA poate stimula unele PFA să treacă la această formă de taxare. Pentru aceasta s-a introdus interdicția de a presta sub această formă pentru cei care muncesc deja ca PFA. Deasemenea pentru acele activități în care prestatorii au desfășurat activitate ca PFA în anul fiscal anterior.
3. Menținerea, în paralel, a ajutoarelor sociale (acolo unde e cazul) pentru persoanele care obțin venituri din muncă prin sistemul tichetelor de servicii, reprezintă o măsură stimulative pentru prestatori de a apela și folosi aceste tichete. Se poate, ca în cazul restricționării ajutoarelor sociale, ca prestatorii să refuze retribuirea sub formă de tichete, fie refuzând munca, fie solicitând imperios de a fi plătiți la negru.

Inițiator:

Deputat PNL Horia CRISTIAN

....